

Metsämuistoja vuolemassa

Toisessa Tarvepuu -metsäkohtaamisessa tutustuttiin paikalliseen metsäkulttuuriin, lähimetsän puihin sekä niiden soveltuvuuteen erilaisiin käyttötarkoituksiin. Metsästä poimittiin mukaan puuaihioita, pysähdyttiin laavulle kokeilemaan oman puukon pystyvyyttä ja pohtimaan kolmen erilaisen palvelukonseptin mahdollisuuksia. Laavulta jäi käteen kokemusten ohella avaimenperiä, riipuksia ja linnunpönttöjä.

“

***Puu on yksi suosikki-
materiaaleistani.
Oli ihanaa päästä puiden
pariin työstämään
ja oppimaan.***

*Puu on halkaistuna todella kaunista.
Kuva: Jenni Kauppinen, 2021.*

Runsas puulajivalikoiman ja sen monimuotoisen käytön ohella metsä tarjoaa myös mahdollisuuden sen turvaan hakeutumislle ja hiljaisuuteen sulautumiselle. Vihreään ystäväämme liittykin paljon uskomuksia ja tarinoita, jotka ovat säilyneet metsäkultuurin kerrostumissa vanhasta suomalaisesta luontouskonnosta aina tähän päivään saakka. Metsä-Lapissa tähän kulttuurin kerrostumaan sulautuu myös saamelaisia aineksia. Vanhankansan kertomuksissa puiden käyttötavat ja niihin liittyvät uskomukset muodostavat mielenkiintoisen kokonaisuuden. Metsä ymmärrettiin kanssaeläjänä ja -tietäjänä, jota tuli kuunnella. Puusta tehtiin erilaisia käyttöesineitä, kuten työkaluja, lusikoita, rekiä ja veneitä aina itse puuta ja sen luovuttajaa, metsää kunnioittaen.

Palvelukonsepteja hahmotellessamme kävelimme paikallisoppaan johdolla Könkään kylän erilaisissa metsäympäristöissä. Opimme katselemaan metsää tarpeen silmin: etsitään tietynlaisia puita, jotka kooltaan, muodoltaan ja veisto-ominaisuuksiltaan soveltuvat haluttuun lopputulokseen unohtamatta metsää kokonaisuutena. Puiden tarjoaman suojan, hapen sekä virkistäytymisen lisäksi saamme sieltä materiaalia omiin projekteihimme.

Lopputuloksena syntyi kolme joustavaa ideaa, jotka ovat sovellettavissa ja jatkokehitettävissä matkailuyritysten palveluiksi. Konseptit ovat toteutettavissa kaikkialla pienistä lähimetsien risukoista talousmetsiin. Toiminnan ytimenä on opastetun metsäkävelyn jälkeen pysähtyä rauhalliseen tunnelmoivaan puuesineiden työstöön lähistön laavulle tai tulipaikalle nuotion ääreen.

Ensimmäisessä konseptissa puita katsotaan ensisijaisesti puusta tehtyjen esineiden kautta. Vanhoista käyttö- ja koriste-esineistä, kuten haravasta, lusi-

*Pienelläkin puukolla saa kaunista jälkeä aikaiseksi.
Kuva: Jenni Kauppinen, 2021.*

kasta ja eläinveistoksesta inspiroituen veistetään pieni teos avaimenperän muodossa. Metsässä kulkiessa ja materiaaleja valitessa pohditaan puulajien työstöominaisuuksia sekä puunkäytön historiaa. Veistoksessa voi hyödyntää luovasti montaa eri puulajia. Toteutetussa harava-avaimenperässä lapa on koivua ja piikit pihlajan oksia perinteiseen tajaan.

Toisessa konseptissa oli ytimenä puihin liitettyihin uskomuksiin tutustuminen. Näiden myyttien ja tarinoiden pohjalta työstettiin oma amuletti. Esimerkkinä syntyi onnen amuletti katajasta, sillä se on voimakas onnentuoja. Puun muotoa tarkastellessa löytyi pöllön hahmo amulettiin. Muodon löytämiseen voi hyödyntää meditaatiota tai transsityöskentelyä.

Kolmannessa konseptissa pohdittiin metsän hyvinvointia. Mitä voimme tehdä, jotta metsä ja sen asukit voivat hyvin? Idea linnunpöntöstä tuli hyvin satunnaisen löydön kautta. Löysimme kaatuneen kuusen, joka oli sisältä laho. Tästä puusta saatiin helposti linnunpönttö, jonka voi asettaa linnuille sopivalle paikalle ja korkeudelle. Ajatuksena on lähestyä metsää luonnon apulaisena sen asukkaiden elämää tukien.

“

***Puukko kädessä sai
puulajin ominaisuuksista
uutta ymmärrystä.***

“

***Metsässä on mukava olla:
mukava kuin karhulla,
joka kävelee kotikulmillaan.
Puuta katselee, kuin ne
olisivat osa naapurustoa.***

Monenlaisia mielenkiintoisia oksia sekä puuosia löytyy kaatuneistakin puista. Kuva: Jenni Kauppinen, 2021.

Veeran linnunpönttörituaali. Kuva: Jenni Kauppinen, 2021.

Vuoltu metsämuisto. Kuva: Timo Jokela, 2022.

info

Veera Aaltonen, Jenni Kauppinen ja Lea Kinnunen ovat kuvataidekasvatuksen opiskelijoita Lapin yliopistossa. He ideoivat kolme tarvepuu-teemais- ta konseptia, joita voidaan toteuttaa erilaisissa metsäympäristöissä.